

Revisjon av finansområdet i Trondheim kommune

Revisjonsdirektør Per Olav Nilsen
Arendal 16. juni 2009

Finansforvaltning i Trondheim kommune

- Kommuneloven med Forskrift om kommuners finansforvaltning (jf §2)
 - A. Plassering og forvaltning av ledig driftslikviditet
 - B. Forvaltning av gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler
 - C. Plassering og forvaltning av langsiktig finansielle aktiva adskilt fra driftsformål.

Kommunens tilpasning til forskriften

- Forskriftens punkt A og B er oppfylt gjennom kommunens finansreglement
 - reglementet med rutiner er kvalitetssikret av uavhengig kompetanse
- Forskriftens punkt C gjelder Trondheim kommunes Kraftfond, og er oppfylt gjennom vedtekter og investeringsmandat.
 - dette ble også kvalitetssikret av uavhengig kompetanse.

Finansområdet - avgrensning

- Utlån
- Videreutlån
- Innlån
- Fond
- Lånefond
- Pensjoner
- Garantier
- Verdipapirer
- Likvider
- Nærings og kulturfond
- Kollektivfond
- **Kraftfond**

Trondheim kommunes Kraftfond (TKK)

16.06.2009

NKRF fagkonferanse 2009

5

Bakgrunn for Kraftfondet

- Salg av Trondheim Energiverk AS i 2002 (100 % eid)
- Kommunen mottok ca 5,7 mdr
- Valgte å etablere Kraftfondet som en del av kommuneregnskapet, men med egne vedtekter

16.06.2009

NKRF fagkonferanse 2009

6

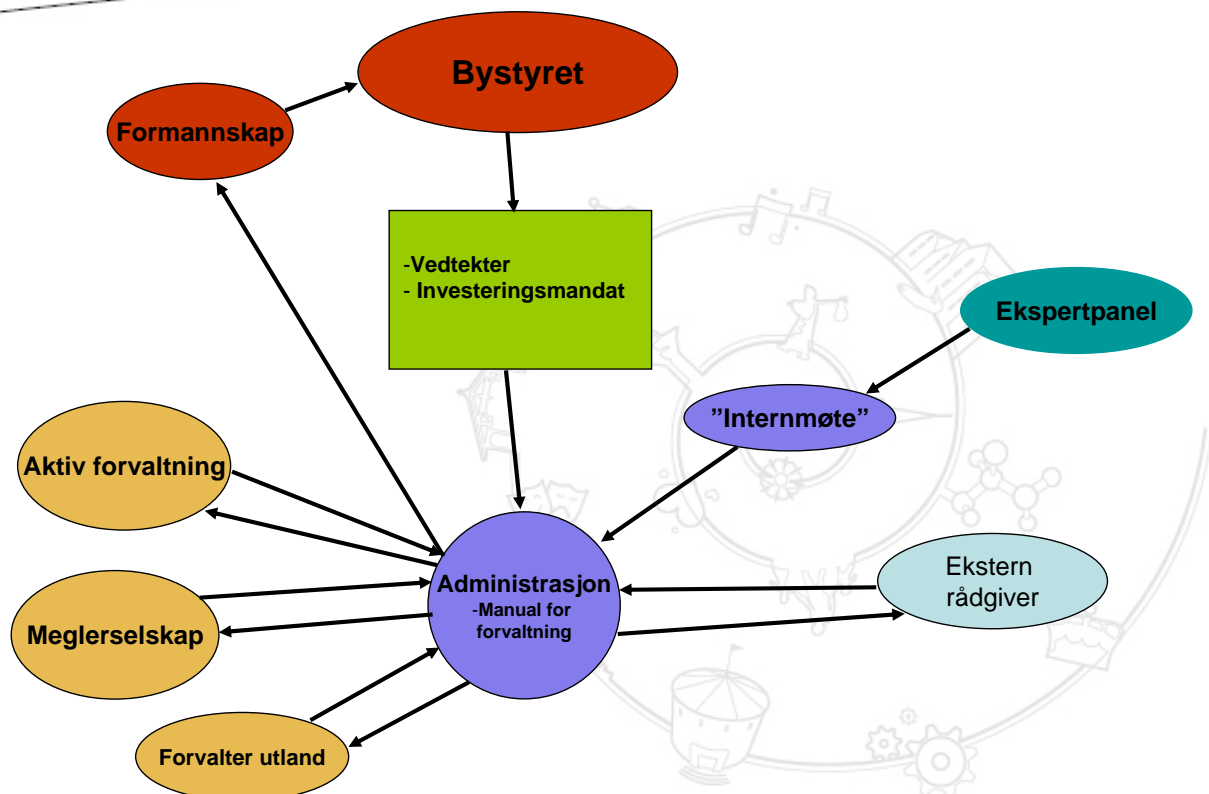

Formålet med Kraftfondet

- Realverdien av grunnkapitalen skal opprettholdes (generasjonsprinsippet)
- Oppnå høyest mulig avkastning til lavest mulig risiko
 - samtidig som etiske krav til plasseringer skal ivaretas
 - fokus på å unngå vesentlig risiko for tap
- Minst 4 % realavkastning (3% fom 2009)

Organisering

Organisering av Kraftfondet

- **Ekspertpanel** – 2 innleide eksperter
- **Internmøte** – tar beslutning på bakgrunn av råd fra ekspertpanelet
- Ekstern rådgiver
- Eksterne forvaltere
- Administrasjon (3-4 ansatte, herunder Intern risikokontrollør)

Styrende dokumenter/rammebetingelser

- Kommunelov / forskrift om finansforvaltning
- Saksframlegget ved etableringen av kraftfondet
- [Vedtektene Bnr.88/2002](#) (sist endret 28.9.2006)
- [Investeringsmandatet](#) (sist endret 30.3.2006)
- [Manual for forvaltning, risikostyring og kontroll](#) (implementert 01.01.2006, administrativt behandlet)

Sammensetningen av Kraftfondet

	26.06.02	01.01.07	01.01.09
Grunnkapital	4.865 mill	5.078 mill	5.283 mill
Bufferkapital	300 mill	431 mill	160 mill
Kollektiv, kultur og næringsfond	149 mill	208 mill	245 mill
Disposisjonsfond	0 mill	275 mill	0 mill
Kortsiktig gjeld	0 mill	76 mill	16 mill
Totalt til forvaltning	5.314 mill	6.068 mill	5.704 mill

Plasseringer

	01.01.07	%	01.01.09	%	Min %	Max %
Bankinnskudd	45 mill	1	121 mill	2	0	30
Obligasjoner	779 mill	13	166 mill	3	0	40
Aksjer og aksjefond	1.027 mill	17	441 mill	8	0	30
Hedgefond og konvertible obligasjoner	574 mill	9	185 mill	3	0	20
Eiendom	205 mill	3	105 mill	2	0	10
Anleggsmidler				82	40	100
• Anleggsobligasjoner	3.438 mill	57	3.748 mill	66		
• Anleggsaksjer	0	0	522 mill	9		
• Innskudd/lån TKP	0	0	400 mill	7		
Sum	6.068 mill	100	5.688 mill	100		

Oppnådde resultater i %

År	Total avkastning	KPI-vekst	Realavkastning
2002	7,36	2,80	4,56
2003	8,08	2,50	5,58
2004	8,90	1,10	7,80
2005	9,70	1,80	7,90
2006	8,40	2,24	6,16
2007	6,60	2,78	3,82
2008	- 1,50	2,13	- 3,63

Midler tilført kommunen

2002	239,0 mill
2003	262,7 mill
2004	412,6 mill
2005	436,2 mill
2006	352,9 mill
2007	222,1 mill
2008	0 mill
Sum	1.925,5 mill

Underskudd 85,2 mill

Rapportering

- Kvartalsvis til Formannskapet
- Halvårsvis til Bystyret

Risikovurderinger av plasseringer

- Revisjonens rolle er ikke å vurdere risikonivået på den enkelte plassering, men vi kontrollerer at administrasjonen holder seg innenfor de gitte betingelser som ligger i Vedtektene og Investeringsmandatet
- Dersom det kommer frem i tilgjengelig informasjon som møtereferat etc, at det investeres i spesielle produkter, så foretar vi ytterligere undersøkelser

Revisjon av Kraftfondet

- Risikovurderingshandlinger
 - møte med ledelsen
 - diskusjon i revisjonsteamet etc
- Mottar løpende møtereferat fra ekspertpanelet og internmøtet
- Vurdering av etablert intern kontroll
- Vurderer løpende innholdet i administrasjonens rapportering
- Tar et utvalg av transaksjoner (både kjøp og salg) og kontrollerer de mot vedtak i internmøtet

Revisjon av Kraftfondet (forts)

- Vurderer om de beslutninger som blir gjort i internmøtet blir gjennomført
- Kontrollerer at en holder seg innenfor rammene i investeringsmandatet (type og omfang)
- Kontroll av valutasikring (valuta swap)

Revisjon av Kraftfondet (forts)

- Kontroll av generell bokføring
 - Periodisering
 - avstemming av bankkonti
 - avsetning (opprettholdelse av realkapital)
- Ved regnskapsavleggelsen kontrollerer vi verdien pr. 31.12 mot ekstern bekreftelse

Revisjonsrapporten 2006

- Svak dokumentasjon av investeringsbeslutninger, noe som gjør at kontroll med om investerings- og beslutningsrutiner følges blir vanskelig
- For dårlige arkiveringssystemer (for avtaler, og dokumentasjon av kjøp, salg og beholdning av verdipapirer)

Revisjonsrapporten 2006 (forts)

- For svak forståelse av hva som er akseptabelt kvalitetsnivå på regnskapsdokumentasjon
- Et eksempel på manglende valutasikring

Revisjonsberetning 2007

- Feil bruk av verdsettelsesprinsipp for ett verdipapir (brukt MFO i stedet for LVP)

Revisjonsrapporten 2007

- Utdyping av forhold rundt anvendelse av vurderingsprinsipp (MFO/LVP)
- Kommentarer til Internkontroll TKK:
 - Arkivsystemer/dokumentasjon av virksomheten
 - Investeringsbeslutning
 - Bilagskvalitet
 - Administrativ intern kontroll (Controller)

Revisjonsrapporten 2007 (forts)

- Gjennomgang av styrende dokumenter
 - Kraftfondets vedtekter
 - Kommunens finansreglement
 - Ikke samlet finansreglement – egne dokumenter for Kraftfondet
 - Kraftfondets manual – rutine for ajourhold

Revisjonsberetning 2008

- Feilklassifisert inntekt/utbytte fra AS
 - Inntektsført som driftsinntekt
 - Tilbakebetaling av innskutt kapital (nedsettelse av overkursfond) – ikke avkastning
 - Ikke løpende inntekt → inntektsføres i Investeringsregnskapet

24 Trondheim risikerer tap på 400 mill.

Trondheim kommune kan tape stort på investeringer i obligasjonsforetak

Trondheim kan tape 400 millioner kroner

Kan tape: Ordfører Rita Ottervik og rådmann Snorre Glørstad kan bli nødt til å se på at 400 millioner som kommunen har investert blir borte. Foto: JENS PETER SØRAA

Kraftfondet investerte i «råtne lån».

Revisjonsrapporten 2008

- Tapsutsatte investeringer i anleggsporteføljen
 - Obligasjonsforetak 3 og 5
 - Totalt plassert 200 + 200 mill
 - Antatt ikke forbigående verdireduksjon
 - Nedskrivning med 100 mill på nr 3
 - Ikke resultatmessig effekt

Revisjonsrapporten 2008 (forts)

- Bokføringsrutiner - svakheter
 - Utenlandske verdipapirer
 - Benyttet estimert kurs – ikke faktisk kurs
 - Valutasikring
 - Ikke hensyntatt urealisert tap på valutasikringsinstrumenter
 - Noteinformasjon
 - Ikke lett tilgjengelig informasjon
 - Manglende sammenligningstall
 - Noe relevant informasjon mangler

Utfordringer fremover

- Kontrollkomiteen har bestilt et forvaltningsprosjekt – gjennomgang av finansforvaltningen
- Administrasjonen bestilte i etterkant gjennomgang av kommunens totale finansforvaltning fra E&Y
- Administrasjonen avventer fastsettelse av ny forskrift for finansforvaltning

Utfordringer fremover (forts)

- Den globale finanssituasjonen påvirker kommunens tjenesteproduksjon
- Politisk debatt rundt forvaltningen av Kraftfondets midler

Takk for oppmerksomheten!!

www.trondheim.kommune.no/revisjon/